

	СИЛАБУС ВИБІРКОВОЇ ДИСЦИПЛІНИ ОПП «Менеджмент» ЛІДЕРСТВО ТА КОМУНІКАЦІЇ Спеціальність: 073 «Менеджмент» Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»		
Освітньо-професійний ступінь:	Фаховий молодший бакалавр		
Статус дисципліни відповідно до навчального плану	Вибіркова освітня компонента освітньо-професійної програми «Менеджмент»		
Мова викладання:	українська		
Курс, семестр	четвертий курс 7 семестр		
Семестровий контроль	залік		
Обсяг дисципліни: кредити ЄКТС/ кількість годин	Обсяг дисципліни 3 кредити/90 годин		
Аудиторні заняття, годин:	Всього	Лекції	Практичні
денна форма:	30	20	10
заочна форма:	-	-	-
Самостійна робота, годин:	Денна форма – 60	Заочна форма –	
Мета курсу	формування у здобувачів вищої освіти системного розуміння природи лідерства й комунікаційних процесів, розвиток умінь застосовувати сучасні концепції та інструменти лідерства для організації ефективної взаємодії в колективах, забезпечення конструктивної комунікації, мотивації та згуртованості команд, а також опанування технологій управління конфліктами та стресами.		
Завдання курсу	— розкрити сутність, еволюцію та сучасні концепції лідерства; — вивчити роль і значення комунікацій у системі управління організацією; — засвоїти вербальні та невербальні інструменти комунікації; — сформувати навички ефективного лідерства в групах і командах; — дослідити взаємозв'язок влади, впливу та лідерства в управлінні; — розвинути вміння організовувати внутрішньогрупову комунікацію та роботу команди; — опанувати методики управління конфліктами та подолання стресових ситуацій у професійній діяльності; — сформувати здатність застосовувати лідерський потенціал і комунікаційні технології для досягнення стратегічних цілей організації.		
має знати	- основні теорії, концепції та стилі лідерства, лідерські ролі й компетентності сучасного менеджера; - взаємозв'язок лідерства, влади, впливу та формального керівництва; - сутність емоційного інтелекту та його значення в управлінській діяльності; - закономірності формування і розвитку команд, групову динаміку та командні ролі; - основи управлінських комунікацій, комунікаційні бар'єри та способи їх подолання; - принципи вербальної й невербальної комунікації, активного слухання, ділового спілкування, переговорів і презентацій; - причини та типи конфліктів, способи їх конструктивного вирішення; - джерела професійного стресу та основні механізми адаптації до стресових ситуацій..		
має вміти	- застосовувати сучасні концепції лідерства й менеджменту для вирішення практичних управлінських ситуацій; - аналізувати проблеми та приймати обґрунтовані управлінські рішення; - оцінювати роботу персоналу та добирати інструменти матеріальної й нематеріальної мотивації; - організовувати ефективні комунікаційні процеси та долати інформаційні бар'єри; - формувати команди, розподіляти ролі та налагоджувати результативну взаємодію; - застосовувати методи профілактики й подолання професійного стресу;		

	- використовувати техніки ділового спілкування, переговорів і презентацій; - діагностувати конфлікти та застосовувати конструктивні стратегії їх вирішення..
Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти	Оцінювання навчальних досягнень здійснюється за 100-бальною рейтинговою системою. На поточну, самостійну, індивідуальну роботу та модульний контроль протягом семестру припадає максимум 80 балів. Підсумковий семестровий залік становить максимум 20 балів. 1. Робота на практичних заняттях (максимум 24 бали); 2. Виконання самостійної роботи (максимум 16 балів); 3. Індивідуальне навчально-дослідне завдання (максимум 20 балів); 4. Модульна контрольна робота (максимум 20 балів); 5. Залік (максимум 20 балів); 6. Додаткові та заохочувальні бали можуть нараховуватися за рішенням циклової комісії або викладача за участь у наукових заходах, підготовку публікацій, виконання завдань підвищеної складності, додаткових проєктів та систематичну якісну навчальну роботу. Заохочувальні бали додаються до результатів поточного контролю; загальна сума обов'язкових і додаткових балів до підсумкового контролю не може перевищувати 89 балів. Оцінка «А» (90–100 балів) не може бути отримана лише за рахунок бонусних балів.
Зміст навчальної дисципліни:	Тема 1. Сутність лідерства: еволюція поглядів, концепції та типи лідерства. Еволюція наукових уявлень про лідерство. Співвідношення понять «лідерство», «керівництво», «вплив» і «влада». Класичні концепції лідерства: теорія видатних людей, теорія рис, поведінковий та ситуаційний підходи. Формальне і неформальне, конструктивне та деструктивне лідерство. Сучасні концепції: автентичне лідерство, лідерство-служіння, транзакційне та трансформаційне лідерство. Тема 2. Лідерські ролі, функції та компетентності сучасного менеджера. Роль лідера у формуванні бачення, місії та стратегічних орієнтирів організації. Лідерські ролі за Г. Мінцбергом та І. Адізесом. Основні функції лідера. Компетентнісний профіль сучасного менеджера: системне і критичне мислення, стратегічне бачення, прийняття рішень, відповідальність та інноваційність. Роль лідера у формуванні організаційної культури. Тема 3. Стилi лідерства та ситуаційний підхід до управління. Класичні стилі лідерства за К. Левіном. Двовимірні моделі стилів керівництва. Управлінська решітка Блейка-Мутон. Ситуаційні моделі Ф. Фідлера, П. Херсі та К. Бланшара, модель «шлях-ціль» Р. Хауса та Т. Мітчелла, модель прийняття рішень Врума-Єттона-Яго. Вибір стилю відповідно до ситуації та готовності працівників. Тема 4. Емоційний інтелект лідера та його вплив на ефективність управління. Сутність і структура емоційного інтелекту. Модель Д. Гоулмана: самоусвідомлення, саморегуляція, мотивація, емпатія та соціальні навички. Емоційний самоменеджмент лідера. Емпатія як основа довіри. Вплив емоційного стану керівника на психологічний клімат і результативність команди. Тема 5. Лідерство в команді: формування, розвиток та підтримка ефективних команд. Відмінності між робочою групою та командою. Етапи розвитку команди за Б. Такменом та роль лідера на кожному етапі. Командні ролі за М. Белбіном. Формування групових норм, спільних цінностей і командної згуртованості. Мотивація командної діяльності. Лідерські інструменти підтримання результативності команди. Тема 6. Моделі та процеси комунікацій у менеджменті. Комунікаційні бар'єри. Комунікація як інструмент управління. Структура комунікаційного процесу. Лінійні, інтерактивні та транзакційні моделі комунікації. Вертикальні, горизонтальні та діагональні комунікації. Формальні й неформальні комунікаційні мережі. Психологічні, семантичні, організаційні та фізичні бар'єри. Фільтрація інформації та способи підвищення ефективності інформаційного обміну. Тема 7. Вербальна і невербальна комунікація: техніки ефективної взаємодії. Вербальна комунікація, логіка викладу, аргументація та переконання. Мовні засоби лідерського впливу. Техніки активного слухання: уточнення, перефразування, резюмування та відображення змісту. Невербальна комунікація: жести, міміка, постава, погляд, просторові зони, тон, темп та інтонація. Узгодженість вербальних і невербальних повідомлень. Тема 8. Ділові переговори та технології досягнення домовленостей.

	Сутність і види ділових переговорів. Підготовка до переговорів: визначення цілей, інтересів, позицій та меж можливих поступок. Основні етапи переговорного процесу. Аргументація та робота із запереченнями. Інтегративна стратегія спільної вигоди та дистрибутивна стратегія переговорів. Пошук взаємоприйнятних рішень, фіксація домовленостей та аналіз результатів переговорів. Тема 9. Публічна, письмова та цифрова ділова комунікація. Принципи підготовки професійного публічного виступу та презентації. Структура виступу, формулювання ключового повідомлення, аргументація та взаємодія з аудиторією. Використання презентаційних матеріалів. Письмова ділова комунікація: службове листування, повідомлення, звіти та інші професійні тексти. Правила цифрового етикету. Особливості комунікації електронною поштою, у месенджерах та під час відеоконференцій. Тема 10. Конфлікти в організації та комунікаційні стратегії їх вирішення. Сутність, функції та динаміка організаційного конфлікту. Внутрішньоособистісні, міжособистісні, міжгрупові та інші види конфліктів. Причини організаційних конфліктів і роль конфліктогенів. Стратегії поведінки за моделлю Томаса-Кілманна: суперництво, співпраця, компроміс, уникнення та пристосування. Конструктивна комунікація у конфліктній ситуації. Роль лідера у попередженні, врегулюванні конфліктів та посередництві.
Інформаційне забезпечення	Основна: - Бондарчук О. О. Лідерство в менеджменті: проблеми та можливості = Leadership in management: challenges and opportunities : кваліфікаційна робота магістра. Одеса, 2024. 91 с. - Комунікативний менеджмент : навч. посіб. для студ. Інституту економіки та бізнес-освіти / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини ; уклад. Н. М. Савчук. Умань : Візаві, 2021. 259 с. - Лідерство : навч.-метод. посіб. для студ. екон. спец. закл. вищ. освіти / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини ; уклад. Г. М. Чирва. Умань, 2022. 200 с. - Лідерство та комунікації в організації : навчальний посібник / упоряд. Н. Я. Михаліцька, М. Р. Яцик. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2024. 512 с. - Материнська О. А. Комунікація в менеджменті : навчально-методичний посібник. Вінниця : ВДПУ імені М. Коцюбинського, 2024. 112 с. DOI: https://doi.org/10.31652/005.1:316.77(075.8)-1-112. - Шавкун І. Г., Дибчинська Я. С. Основи ділової комунікації : навчальний посібник для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра спеціальності «Менеджмент» освітньо-професійних програм «Менеджмент міжнародного бізнесу», «Менеджмент організацій і адміністрування». Запоріжжя : ЗНУ, 2025. 159 с. Додаткова: - Білай Д., Жданова-Неділько О. Лідерство як засіб створення психоемоційного комфорту в педагогічній взаємодії. Collection of Scientific Papers «Λόγος». Zurich, Switzerland, 2024. С. 385–387. DOI: https://doi.org/10.36074/logos-13.12.2024.081. - Гура Т. В., Ігнатюк О., Резнік С. Особливості структурного підходу при формуванні управлінського ефективного лідерства. Теорія і практика управління соціальними системами: філософія, психологія, педагогіка, соціологія. 2024. № 3. С. 72–88. - Карпенко Ю. В., Животенко В. О., Чупринюк Б. В., Богдан Я. С. Роль лідера у формуванні корпоративної культури організації в умовах війни. Національні інтереси України. 2025. № 3(8). С. 802–812. DOI: https://doi.org/10.52058/3041-1793-2025-3(8)-802-812 - Пищик О. Зміцнення лідерства через самоменеджмент та розвиток комунікативної культури в управлінні закладом освіти. Український педагогічний журнал. 2024. № 2. С. 224–231. DOI: https://doi.org/10.32405/2411-1317-2024-2-224-231. Інформаційні ресурси: - Інтернет-портал для управлінців: Management.com.ua: https://www.management.com.ua - Онлайн-система для бізнесової аналітики «You control»: https://youcontrol.com.ua - Європейська бізнес-асоціація: https://eba.com.ua/about-us/ - Бізнес-портал UAprom: https://uaprom.info - Національна платформа малого та середнього бізнесу: https://platforma-msb.org
Матеріально-технічне забезпечення	Технічне та програмне забезпечення: мультимедійна та комп'ютерна техніка, комп'ютерний клас із доступом до Інтернету; MS Word, MS Excel, MS PowerPoint; Google Drive, Canva, Miro.

	Інформаційно-методичне забезпечення: силабус і робоча програма дисципліни, електронний конспект лекцій, презентаційні матеріали, методичні вказівки до практичних занять і самостійної роботи, вимоги до ІНДЗ, тестові та контрольні завдання. Електронне навчальне середовище: Google Classroom, хмарні сервіси та цифрові інструменти спільної роботи.	
Інформація про науково-педагогічного працівника (з фото)		ГУМЕННИКОВА Тамара Рудольфівна доктор педагогічних наук, професор, спеціаліст вищої категорії Контакти викладача: E-mail: gumennikova100@gmail.com Моб. телефон (Viber/Telegram): (067)-519-74-03